

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Jornada de reflexió de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya El Nostre Futur: Un Pacte per a l'Acció

El passat 17 de setembre de 2024, l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya va organitzar, amb motiu de la Cimera del Futur, una jornada de reflexió amb el títol "*El nostre futur: un pacte per a l'acció*". La jornada va tenir lloc en l'impressionant entorn del Palau Macaya, creat per l'arquitecte modernista Josep Puig i Cadafalch. Actualment, la gestió d'aquest espai està a càrrec de la Fundació "la Caixa", de la qual va ser la seva primera seu.

La jornada es va celebrar en el context de la Cimera i el Pacte del Futur, que aborda, a través de cinc pilars, la crisi del multilateralisme, així com els desafiaments i oportunitats als quals s'enfronta actualment les Nacions Unides. La jornada, que va començar a les 10 del matí, tenia com a objectiu analitzar el potencial de la Cimera del Futur com un punt de partida per abordar els desafiaments actuals de la geopolítica i el multilateralisme. A través de tres taules rodones es va examinar el present i futur de la seguretat i la pau, així com el paper que poden tenir els governs locals, les organitzacions internacionals i la societat civil en general.

Inauguració

La inauguració va servir com a introducció als temes que s'anirien tractant en les posteriors taules. Va comptar amb la participació de la **Sra. Eulàlia Pascual**, presidenta de l'ANUE; el **Sr. Javier Rodríguez**, Comissionat de Polítiques d'Infància, Adolescència i Joventut de l'Ajuntament de Barcelona i el **Sr. Antoni Montseny**, Director de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona.

Al llarg de la Inauguració, es va parlar breument sobre els diferents reptes als quals el món s'està enfrontant, destacant alguns que el mateix Vicepresident de la Comissió Europea, Josep Borrell, va reconèixer en una entrevista com, l'amenaça russa, el nivell demogràfic, la crisi de Gaza o el rearmament europeu. A més, es va destacar el retrocés dels drets humans en determinats països com l'Iran i l'Afganistan, però també en països que estan guanyant rellevància en l'àmbit global.

Per això, els ponents van destacar la importància de la Cimera del Futur de Nacions Unides com una oportunitat per a fomentar la confiança entre les nacions i així poder crear un pla d'acció que permeti abordar els desafiaments més urgents, sent "la cooperació la via més efectiva per a superar crisis".

En aquest sentit, un dels enfocaments crucials d'aquesta jornada va ser la cerca d'una cooperació internacional més efectiva en un context en el qual hi ha gran divergència de posicions en el sistema internacional, posant una gran importància a "superar els interessos geopolítics que a vegades, prevalen sobre la cooperació".

Pel que fa als agents de canvi, durant la inauguració, va haver-hi un consens sobre el paper clau de la societat civil, però que, sobretot, les noves generacions juguen un rol determinant. A causa del nou paradigma al qual ens enfrontem, es percep en els joves una "preocupació entorn de la incertesa" sobre el seu futur i sobre la falta de resposta dels organismes internacionals enfront de les crisis palees.

Com a instrument per a aquesta participació, es va esmentar la importància de generar xarxes locals, nacionals i internacionals com la xarxa de Ciutats i Governos Locals Units, la qual està compromesa a representar, defensar i amplificar les veus dels governs locals i regionals per a no deixar enrere els interessos dels ciutadans i buscar una societat d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS) de l'Agenda 2030. S'ha de posar èmfasi també en el rol crucial que juguen els governs locals com l'Ajuntament de Barcelona, ja que són els més pròxims a la ciutadania, per la qual cosa poden ser els que més impacte directe tinguin. Per això, són la forma més efectiva de garantir el respecte dels serveis mínims i el respecte als drets humans de la societat civil, podent donar respostes més immediates que altres organismes nacionals o internacionals. No obstant això, no s'ha d'oblidar el paper que també exerceixen altres entitats no governamentals com la ANUE que són importants per a arribar a parts de la societat i polítiques que les institucions públiques no poden.

Per tot això, els i les ponents van subratllar la necessitat urgent de desenvolupar un pla d'acció global que abordi els desafiaments més crítics del moment, emfatitzant que la manera d'aconseguir aquest pla és a través de la cooperació i col·laboració efectiva entre nacions, havent de deixar enrere els interessos geopolítics que impedeixen l'avenç global cap a una societat civil alineada amb els ODS.

Conferència Inaugural

Sra. Cristina Gallach, exsecretària general adjunta per al Departament de Comunicacions i Informació Pública de Nacions Unides

La Sra. Cristina Gallach va començar agraint a la ANUE per organitzar aquesta jornada, ja que demostra l'interès que té amb les Nacions Unides i els temes que tracten, a més del compromís fonamental d'informar la població dels problemes que afronten. Va continuar destacant la importància que té la Cimera del Futur, però destacant que la celebració d'aquesta Cimera no ha de limitar-se només a intentar resoldre els problemes del futur. Per això, va establir la necessitat de gestionar les crisis del moment, estructurar com gestionar les crisis del futur i sobretot, va subratllar la necessitat de reformar l'ONU per a poder "gestionar millor el present, el curt termini i el futur".

Pel que fa a la preocupació sobre quines accions efectives i reformes de l'ONU seran més difícils d'aconseguir arran dels problemes que van sorgir amb la pandèmia causada per la COVID-19, la Sra. Gallach va recordar al públic que l'última reforma significativa que es va realitzar va ser l'any 2005, en part a causa dels conflictes en els 90 com el genocidi de Ruanda i la guerra dels Balcans i la guerra de l'Iraq de 2003. Això demostra que "aquest moment multilateral tan complex que vivim ara no és únic, [i que en el passat], no van impedir que es prenguessin decisions importants en l'àmbit de les Nacions Unides". Certament, el secretari general António Guterres al llarg del seu primer mandat, que va coincidir amb la pandèmia, va recalcar la importància de donar solucions globals, per la qual cosa va encarregar una sèrie d'informes per a avaluar el compliment de l'Agenda 2030, entre altres qüestions.

Cristina Gallach va reconèixer que els anys en què el multilateralisme va travessar el seu moment més actiu i de major creixement positiu van ser entre el 2012 i 2016, anys en els quals es van celebrar reunions amb gran rellevància internacionals com la Cimera de París, la Cimera sobre els ODS de Nova York o la Cimera sobre el finançament al desenvolupament. No obstant això, aquest procés multilateral es va detenir amb l'arribada de Trump a la Casa Blanca i no va ser fins a la pandèmia i les mesures introduïdes pel secretari General Guterres per a analitzar el compliment dels ODS i l'efectivitat del multilateralisme, que es va reactivar aquest procés. En aquests informes es va concloure la necessitat de "fer reformes estructurals i no polítiques que ja estan marcades" per a abordar les crisis del moment. La idea d'avançar mitjançant reformes estructurals, creada entre 2021-2023 s'està començant a posar en pràctica pel que la Cimera del Futur adquireix especial rellevància. Segons la Sra. Gallach, durant aquesta Cimera s'ha de definir un nou contracte social estructural en el qual s'aborden grans transformacions i que estableixi un pacte intergeneracional.

Per a poder arribar a un acord fructífer i eficaç, és necessari transformar la governança global i renovar la confiança en les institucions internacionals, establint una forta relació entre les generacions futures i la governança global. Si bé és cert que, durant el desembre de 2023, els diferents dirigents i representants de diferents països expressaven que aquest nou model de regulació internacional era complicat d'implementar a causa de l'ambient de violència que hi havia, especialment arran del conflicte entre Israel i Palestina, es va establir que aquest model s'implementaria en dos plans; el pla de la immediatesa, i el pla de mitjà-llarg termini. Sobre la base d'això, les Nacions Unides han pogut començar a treballar diferents continguts, especialment el Pacte del Futur, el Pacte Digital i un contingut especial sobre les generacions futures.

La Sra. Gallach també va voler recordar que, encara que aquests continguts són especialment rellevants, ja que és sobre el que es regeix la Cimera del Futur, és important recordar els 5 grans eixos sobre els quals s'assenta l'ONU actualment.

Va començar parlant sobre la importància del desenvolupament sostenible i el finançament per a aconseguir aquest desenvolupament, destacant la rellevància que té la gran divisió nord-sud. La pandèmia va servir com a avís que els recursos que rebien els països en via de desenvolupament eren insuficients, però també és un tema pertinent quan tractem sobre la lluita col·lectiva mundial contra l'escalfament global. Per això, existeix una necessitat de transformar i adaptar els organismes financers, ja que, d'aquesta manera, hi hauria una reducció en la desigualtat entre nord i sud. A més, amb el sistema financer actual, els països en via de desenvolupament que requereixen d'ajuda econòmica entren en un cercle perjudicial per al qual, aquests països estan pagant interessos que superen l'ajuda que reben tant de la banca pública com de la privada.

El segon eix que Gallach va exposar va ser el relacionat amb la pau i la seguretat internacional. Actualment, hi ha uns 50 conflictes actius, destacant la franja del Sahel i especialment Sudan pel fet que és el conflicte que més desplaçats està generant, requerint un esforç d'estabilització important. En relació amb la pau i seguretat internacional, també cal esmentar el paper dels cascos blaus. En el passat, aquests representaven ajuda i compromís i eren un emblema de l'acció de l'ONU. No obstant això, actualment, a causa de la mala gestió en zones de conflicte com a la República Democràtica del Congo o en la República Centre Africana o la retirada a Mali, s'està qüestionant si l'ús d'aquests és del

tot efectiu. El sistema de gestió dels cascos blaus passa pel Consell de Seguretat, la qual cosa genera problemes d'interessos geopolítics, i és per això que es requereix una reforma. No obstant això, encara que Cristina Gallach va reconèixer que aquests són rellevants, destaca que les eines més importants per a promoure la pau i la seguretat global són "la diplomàcia i la prevenció, i que només si no és possible mitjançant això, llavors procedir amb l'enviament dels cascos blaus". Per tant, ha d'haver-hi accions concretes per a reforçar aquestes eines i així aconseguir que siguin més eficaces.

Seguidament, la Sra. Gallach va parlar de l'impacte de la ciència, la tecnologia i la innovació com a tercer eix fonamental. Ella va defensar que és important escriure un codi que ajudi a gestionar les noves tecnologies, ja que tenen moltes possibilitats de ser positives per al progrés mundial, tenint en compte també que existeixen molts riscos que les acompanyen. A més, va afegir que és imprescindible incorporar la tecnologia a la manera que tenim de treballar i veure el paper que poden tenir les empreses en el desenvolupament i la promoció d'aquestes noves tecnologies.

Addicionalment, va reconèixer que, amb relació al quart eix sobre els joves i les noves generacions, existeix una frustració general que els representants dels països miren de forma molt limitada sobre l'impacte que tenen les decisions en les noves generacions. Per això, va llançar una pregunta important als assistents: "com farem front a les necessitats de les noves generacions i com s'inclouran les noves generacions en la governança global?".

Finalment, com a cinquè i últim eix va parlar sobre la necessitat de transformar la governança global. Les Nacions Unides es van crear l'any 1945 i, la mateixa no ha estat sotmesa a molts canvis. És per això que existeix la necessitat de reformar les institucions i crear-ne unes que siguin "aptes per al propòsit pel qual van ser creades" i va posar com a exemple a la Comissió del Manteniment de la Pau que en l'actualitat necessita que es creï un espai d'anticipació i gestió de conflictes o la Comissió sobre l'estatus de les Dones que analitzi els avenços en qüestió de gènere.

Sobre la base d'aquests eixos, la Sra. Gallach va proposar no prendre la Cimera del Futur com "un punt d'arribada sinó com un punt de sortida [...] d'idees concretes per a fer aquestes accions més concretes".

En aquest sentit, va emfatitzar la importància de la celebració en el 2025 de dues Cimeres importants, la primera per a tractar temes socials, i una altra per a reformar l'arquitectura del sistema financer internacional. A més, reprenent la Cimera del futur, va esmentar que si bé és cert que la mateixa pot deixar un sentiment d'insatisfacció, ja que és molt probable que es deixin enrere idees, objectius comuns, etc., l'energia que pot donar la unanimitat i el llenguatge diplomàtic pot ser molt interessant i important.

En referència al paper de la UE, la Sra. Gallach va felicitar la negociació col·lectiva i l'acció diplomàtica que s'ha dut a terme entre els països membres amb una mirada cap a la defensa de l'esperit dels tres pilars de les Nacions Unides; pau i seguretat, drets humans i desenvolupament. Va acabar la seva intervenció subratllant que, encara que el paper de la societat civil ha estat menys rellevant del que s'ha volgut, la participació en els fòrums paral·lels brinda una energia política amb un valor incalculable, energia que resulta imprescindible en la incorporació de les estructures de decisió i

gestió de les Nacions Unides.

Taula 1: “Reimaginant la governança global en un futur interconnectat”

La primera taula de la jornada “reimaginar la governança global en un futur interconnectat”. Va ser moderada pel **Sr. Javier Sánchez**, doctor en Ciències Polítiques i vicepresident de l'ANUE. La taula va comptar amb la participació del **Dr. Xavier Pons Ràfols**, catedràtic de dret internacional públic en la Universitat de Barcelona, del **Dr. Francesc Claret**, exfuncionari de les Nacions Unides, i de la **Sra. Maria Solanas**, directora de programes del Real Institut Elcano.

El moderador, Javier Sánchez, va començar destacant que les diferents experiències professionals dels ponents oferiria un debat interessant que se centraria en un dels temes ja introduïts per la Sra. Cristina Gallach; buscar transformar la governança global per tal de poder fer front a les crisis que sorgeixen en un món interconnectat. Sosté que la noció de governança global no es va començar a definir fins als anys 90. Aquesta noció serveix com a punt de partida per reconstruir la governabilitat internacional amb un major rendiment “sense alterar l'equilibri de poder i sense crear una nova estructura en què es pugui imposar la voluntat dels països que la creen”. És per això, que la dimensió analítica de la governança global és rellevant per entendre les dinàmiques actuals i deixar espai per a noves que permetin avançar en un món de desconcert.

En aquest context d'incertesa, segons va afirmar Maria Solanas, vivim en un món fragmentat i en plena transició. Javier Sánchez va explicar que això és degut al context geopolític en el qual ens trobem i a l'erosió que han anat patint les institucions internacionals al llarg del temps, especialment en aquests últims anys. També va afirmar que és cert que el sistema internacional es replanteja cada cert temps i que són grans tendències les que defineixen aquesta governança global. Per exemple, el 1945 es van establir un seguit de valors i de principis (autodeterminació, drets humans, no-intervenció...) que van ser fonamentals fins als anys 90. Després de la guerra freda es va tornar a posar en qüestió el sistema i això va desembocar en un nou ordre internacional. Ara ens trobem una altra vegada en aquests moments crucials de canvi i no sabem, exactament, cap a quina direcció ens dirigim ni quines són realment les nostres metes. Francesc Claret i Javier Sanchez van coincidir en el fet que cada vegada que un ordre cau, un altre sorgeix, ja que la necessitat de cooperació entre els països és imprescindible. Claret va declarar que el problema en aquests moments és que sobre analitzem massa la situació, i que l'únic objectiu d'aquestes Cimeres és donar-li un sentit d'urgència a uns certs temes i veure la voluntat política dels països membres, si estan a favor o en contra, quina posició tenen, etc.

Els panelistes es van mostrar d'acord amb el fet que les Nacions Unides són completament essencials en el futur de la governança global. Tot i això, hi ha hagut un desacord sobre la centralitat de l'Organització. Xavier Pons va destacar que l'ONU sempre ha estat el centre de la governança global, pels seus principis, pels seus propòsits i sobretot també per les seves febleses.

No obstant això, Francesc Claret va aclarir que l'Organització no és precisament el centre, ja que sempre s'ha ocupat de conflictes col·laterals, com temes de desenvolupament, temes de mediació en conflictes concrets, etc. però que no està en el centre de les decisions de poder. Va explicar que l'objectiu de l'ONU és gestionar les crisis causades per l'acció o la inacció d'aquests actors que tenen

responsabilitats molt marcades dins del sistema. Hem de partir de la premissa que aquesta organització mai serà un centre de decisions polítiques centrals dins d'aquesta.

El Dr. Pons també va abordar la qüestió relativa a la reforma d'alguns organismes de les Nacions Unides i diferents institucions mundials, com l'arquitectura financera internacional, el Consell de Seguretat, l'enfortiment de l'Assemblea General, el Consell de Drets Humans, la Comissió de Consolidació de Pau, etc. Però va aclarir que, encara que es portin anys parlant de reformes, se segueix sense saber què és el que exactament cal canviar i quins passos s'han de seguir. Claret també va estar d'acord amb el fet que calia dur a terme la reforma de les institucions internacionals financeres, però que això “no necessàriament vol dir que es traslladi a una reforma del poder polític essencial”. És a dir, es pot canviar la manera en què funcionen les institucions financeres, però això no afectarà la distribució de poder polític a escala global. Desgraciadament, segons va esmentar María Solanas, Nacions Unides són els Estats, i un gran nombre d'ells no estan disposats ni a enfortir ni a millorar l'Organització.

Tots els ponents que van participar en la taula van estar d'acord en un element que és central en l'ordre mundial actual; els dobles estàndards. María Solanas va declarar que “estem perdent el sentit del comú, la qual cosa ens fa compartir la convicció d'éssers humans”. Va assenyalar que “el sistema hauria de ser honest intel·lectualment amb els seus principis” i la importància de desfer-nos d'aquesta hipocresia que presideix l'ordre actual. Un exemple d'aquesta doble moral és la situació que va descriure Xavier Pons sobre el fet que occident condemna i sanciona a Rússia per la seva violació al principi fonamental de no-intervenció, però no a Israel pels seus crims de guerra a Gaza. Això és vist pels països del sud global, especialment per la Xina i Rússia, com un atac al sistema, la qual cosa els hi dona més motius a ells per a violar també els valors i principis d'aquest.

A diferència d'altres Cimeres, en l'actualitat no es plantegen ni es tenen en compte els tres pilars fonamentals de les Nacions Unides; pau i seguretat, desenvolupament i drets humans. No es contempla la idea que aquests valors siguin essencials en el pròxim ordre internacional. Per exemple, la ponent María Solanas va afirmar que entre aquestes normes universals el gènere ha passat a ser una moneda de canvi. Els problemes als quals ens enfrontem ara són conseqüència d'un tema molt més profund: el desafiament a les normes convencionals del sistema, que, en ser qüestionades, també posen en evidència l'ordre. Aquest està sent atacat per diversos actors, els quals són països que es van quedar exclosos de l'ordre internacional durant dècades i que es van mantenir en la perifèria. Aquestes noves potències en ascens estan reclamant el seu lloc en el sistema i reconfigurant-lo.

Claret va recalcar la idea que la governança global és un tema de poder on les relacions internacionals estan fonamentalment determinades per aquest. Ara que els Estats que es van quedar apartats estan guanyant domini i influència, l'ordre occidental s'ha trencat. També va explicar com aquests països han demostrat un desdeny per l'ordre internacional, el qual no els permet expressar el seu poder. Això suggereix que estan disposats a actuar fora de les normes i estructures establertes si aquestes no els afavoreixen; de fet, la Xina ja ha començat a crear institucions a part com el Banc del Desenvolupament de la Xina. Claret va afirmar que si l'ordre no et deixa expressar el teu poder dins, ho faràs fora, i efectivament això mateix estan duent a terme. Tanmateix, María Solanas va argumentar que hauríem de posar-nos en les sabates d'aquells països que tenen una perspectiva del món diferent

de la nostra, i tractar de comprendre també la seva visió. També va afirmar que “el nord ha de mirar al sud perquè el sud també miri al nord”, suggerint que tots dos han de dialogar i valorar el paper que exerceix l'altre dins en el sistema.

Hi ha una desconexió de valors i de normes i una falta de marc ètic evidents. Això té com a conseqüència que individus com Elon Musk i Google tinguin un poder absolut sobre el bé comú. Actualment, els Estats han adoptat una postura més nacionalista i conservadora, prestant menys atenció als valors de la cooperació internacional i el desenvolupament. Es va comentar el fet que abans quan un país estava violant els drets humans hi havia una sèrie de conseqüències que avui dia ja no s'apliquen. També es va discutir que, en el passat, els Estats van arribar a la conclusió que el desarmament era la millor opció. No obstant això, en l'actualitat, continuen fabricant i adquirint armament, ignorant les decisions adoptades els anys anteriors.

També es va exposar la idea que l'ordre actual no pot bregar amb els problemes del segle XXI i que cal buscar una alternativa que sigui comuna que ens connecti a tots. Això es deu al fet que els Estats ja no es veuen reflectits ni identificats amb la narrativa original que van establir les Nacions Unides l'any 1945. El Dr Xavier Pons Ràfols va assenyalar que l'única opció viable que tenim en aquests moments és l'actual governança global, centrada en l'ONU. Va subratllar que és imperatiu continuar apostant per ella, reforçant i enfortint les seves institucions. Desafortunadament, es va esmentar que molts Estats no estaven d'acord amb potenciar l'Organització, la qual cosa dificulta la seva consolidació.

Pons va finalitzar el seu plantejament amb una frase que reflecteix la realitat del que estem vivint en aquest moment: “Aquell que no sap cap a on navega, cap vent li és favorable”. Aquesta cita pretén reflexionar sobre la idea que el context internacional actual no sap cap a quina direcció anar i ni quines metes té, fent molt difícil la labor de definir accions i objectius concrets als quals ens hem de cenyir.

Tots els ponents van arribar a la conclusió que el sistema internacional actual està en crisi i que els valors que abans eren fonamentals ara s'estan perdent, com ara pau i seguretat, drets humans, cooperació internacional, etc. A causa d'això, el gran repte de la Cimera del Futur és deixar espai dins de l'ordre internacional a aquells països que per molts anys han estat en la perifèria, ja que si aquests no són inclosos, l'ordre es paralitza i deixa de funcionar. Van recalcar la importància que les Nacions Unides són absolutament essencials en aquests moments, ja que és l'única organització mundial que pot posar sobre la taula els interessos compartits per la humanitat. L'Organització no pot ser un terreny utilitari per a la rivalitat estratègica entre Estats. Maria Solanas va recalcar la necessitat d'un canal, una línia de comunicació oberta entre països del nord i del sud on es puguin arribar a consensos aprovats per tots.

Taula 2: "El camí a un Món més Pacífic: el Futur de la Pau i la Seguretat Internacional"

La segona taula de la jornada va debatre sobre "el camí a un món més pacífic: el futur de la pau i la seguretat internacional". Va ser moderat pel **Sr. Santos Félix**, vocal de l'ANUE i activista LGTBI. La taula 2 va comptar amb la participació de la **Dra. Sonia Güell**, professora de Dret Internacional Públic a la Universitat Autònoma de Barcelona i professora del Màster de Diplomàcia Corporativa i Dret Internacional del CEI; de la **Sra. Sabrina Puig**, investigadora de l'àrea de violències fora de

contextos bèl·lics de l'Institut Català per la Pau (ICIP) i del **Dr. Antoni Blanc**, catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat de Lleida i president de la delegació de l'ANUE a Lleida.

En la segona taula de la jornada es va abordar la importància de la pau i la seguretat internacional, emmarcada en el context actual de violència i conflictes globals. Va ser un espai per reflexionar sobre el paper de les Nacions Unides en el manteniment de la pau, destacant tant el seu impacte positiu com les crítiques a les seves fallades. Els ponents van subratllar que, encara que l'ONU ha aconseguit avenços significatius en aquest àmbit, sovint és més reconeguda per les seves limitacions. En aquest sentit, es va emfatitzar la necessitat que l'organització reforci les seves accions, visibilitzi els seus assoliments i pari atenció a les reformes necessàries. Aquestes reformes no només buscarien fer de l'ONU una institució més eficient i eficaç, sinó també assegurar un millor acompliment en la seva missió principal de garantir la pau i la seguretat en l'àmbit internacional.

El context actual de conflictes internacionals, com els de Gaza i Ucraïna, genera una creixent incertesa en l'àmbit global. En començar la taula, el Sr. Santos Félix va destacar que la reindustrialització d'Europa s'està enfocant a reforçar la seva defensa, la qual cosa ha portat a un major esforç econòmic orientat cap a la indústria armamentística. Aquesta situació reflecteix una ruptura amb l'estatu quo establert des de la Segona Guerra Mundial, mentre sorgeixen nous blocs geopolítics entorn dels Estats Units i Àsia. Europa, ara, s'enfronta a Rússia no amb una cerca activa de pau, sinó amb l'objectiu d'evitar una potencial guerra. Tanmateix, es va esmentar la possibilitat d'un conflicte nuclear recordant com, després de la caiguda del Mur de Berlín i durant la Guerra Freda, va emergir a Europa un moviment de la societat civil en rebuig a la guerra. Un exemple d'això, que va esmentar el senyor Santos, va ser el moviment "OTAN no" a Espanya, que simbolitza la resistència ciutadana contra la militarització i el suport a la pau.

A la taula es va ressaltar que tots els presents comparteixen una consciència sobre el treball de les Nacions Unides i els seus principis, adoptant una perspectiva multilateral, generosa i conscient. Es va destacar la valoració positiva de com les Nacions Unides poden contribuir de manera significativa en la resolució de conflictes i en la promoció de la pau i la seguretat internacionals. Aquesta visió comuna subratlla el compromís amb el multilateralisme i la confiança en el paper de les Nacions Unides com un actor clau en la construcció d'un món més pacífic. En aquest sentit, la Dra. Sonia Güell va subratllar que en l'origen de tot està la Carta de les Nacions Unides, esmentant un dels seus propòsits "mantenir la pau i la seguretat internacional". Malgrat la seva estructura clàssica de l'any 1945, va afirmar que aquesta continua sent capaç de promoure la cooperació i generar la confiança necessària per a mantenir l'estabilitat global. La Carta, en el seu primer article, estableix el manteniment de la pau com un objectiu central, però per a aconseguir-lo és necessari actuar en diverses àrees concretes. Segons Güell, la pau és un concepte abstracte, que requereix ser aplicada en àmbits tangibles com la cooperació al desenvolupament, l'educació i la sanitat, àrees en les quals l'ONU ha aconseguit progressar significativament al llarg de les seves dècades d'existència.

No obstant això, la Dra. Güell va plantejar una pregunta crítica: Segueixen avui els òrgans de l'ONU afavorint la cooperació i la confiança necessàries per al manteniment de la pau? La realitat mostra grans contradiccions. Com a exemple d'això es va ressaltar la situació a Gaza, on l'Assemblea General té la capacitat d'aprovar una resolució, mentre que el Consell de Seguretat amb el seu poder de veto, es nega a actuar per a establir un alto el foc, posant en evidència les limitacions del sistema actual.

Durant aquesta taula, la Dra. Güell va identificar tres fortaleeses clau de les Nacions Unides i la seva estructura orgànica en termes de pau i seguretat:

1. Fortalesa jurídica: L'ONU es va fundar mitjançant un tractat constitutiu, la Carta de les Nacions Unides, de la qual l'article 2 ha estat el marc regulador del dret internacional. Encara que aquesta fortalesa jurídica no sempre ha produït els resultats esperats en la pràctica, afectant la credibilitat de l'organització, continua sent un pilar fonamental de la seva estructura.
2. Experiència: Amb gairebé vuit dècades d'existència, l'ONU ha exercit un conjunt de competències que ha enfortit i ampliat el seu paper. Això ha estat possible gràcies a l'article 7 de la Carta, que permet la creació d'òrgans subsidiaris pels sis òrgans principals, i a les competències implícites, que, encara que no estan explícitament descrites en la Carta, es consideren necessàries per a complir amb els objectius de l'organització.
3. Globalitat i multilateralisme: L'ONU representa a tots els Estats membres, consolidant el seu caràcter global i multilateral. No obstant això, la Dra. Güell va destacar que, encara que l'ONU ha aconseguit molt, tendeix a mostrar més els seus fracassos que els seus èxits, la qual cosa opaca la seva contribució a la pau i la seguretat internacional.

Sonia Güell va concloure plantejant la qüestió de per què alguns països no contribueixen a la causa de la pau, destacant que el multilateralisme hauria d'entendre's com un interès nacional. Avui, molts Estats prioritzen la polarització per mantenir els seus eixos de poder, la qual cosa dificulta la confiança i cooperació necessàries per a preservar la pau. Va preguntar com aconseguir que aquests Estats adoptin el multilateralisme i es converteixin en activistes de la pau, subratllant que la pau és rendible, ja que facilita l'intercanvi, la seguretat i el consum. No obstant això, el poder i uns certs lideratges egoistes compliquen la promoció de la pau.

Sota aquesta premissa, la Sra. Sabrina Puig va iniciar a la seva intervenció donant una breu explicació sobre l'Institut Català per la Pau (ICIP), el qual va sorgir el 2007 com una institució pública independent i autònoma amb una forta vocació cap al servei públic. En la seva intervenció la Sra. Puig va destacar la necessitat que les Nacions Unides emetin missatges més positius, en lloc de centrar-se únicament en els aspectes negatius. No obstant això, va plantejar un gran desafiament: qui està parlant realment d'aquesta Cimera? La Cimera del Futur tenia com a objectiu demostrar unitat enfront dels reptes globals, però Puig va advertir sobre el risc que, en lloc d'això, es ressalti encara més la fragmentació en la qual actualment es troba el món. Aquesta situació podria minar els esforços per a enfrontar col·lectivament els desafiaments globals més urgents.

Tanmateix, es va ressaltar l'obligació de mantenir l'esperança enfront dels desafiaments globals. L'esforç per aconseguir un pacte global reflecteix no només el reconeixement de la urgència d'actuar sota l'empara de les Nacions Unides, sinó també el compromís de tots els països per a enfrontar problemes compartits. Aquest pacte no només impulsa l'acció col·lectiva, sinó que brinda als Estats més petits l'oportunitat de posar a l'agenda temes que, per a altres, no són prioritaris. A més, aquest acord planteja una visió de pau i seguretat que s'alinea més amb el concepte de "pau positiva". No es tracta únicament d'evitar la guerra, sinó d'abordar també les violències directes, estructurals i culturals que impacten a les societats, oferint una perspectiva més àmplia i sostenible per al futur.

Així, La Sra. Puig va destacar la importància del desarmament, la reducció de les desigualtats i la justícia internacional com a elements clau per aconseguir una pau duradora. Va fer una crida a reprendre el concepte d'una "economia de drets humans", col·locant els drets humans al centre de les polítiques econòmiques, i va subratllar la necessitat de recuperar una narrativa on la vida humana sigui la prioritat. Puig va emfatitzar que venim d'un moment en el qual els interessos econòmics han dominat, i és necessari impulsar nous discursos centrats en les persones. També va advocar per una visió més completa i plural de pau i seguretat, que reflecteix les necessitats de tots. Encara que la Cimera té un enfocament geopolític, el nostre desafiament és fer que els seus resultats siguin tangibles i reals per a la vida de les persones a tot el planeta.

Finalment, el Dr. Antoni Blanc va destacar en la seva intervenció que l'ordre internacional es troba en una crisi absoluta. Segons el Dr. Blanc, estem davant un naufragi total del sistema on són els mateixos Estats membres els que no proporcionen els elements jurídics, materials i humans necessaris perquè l'organització compleixi amb els seus objectius. Com a resultat, el panorama és desolador i el món ha entrat en una era de caos. Blanc va assenyalar que ens trobem en un canvi de paradigma, on els principis que van inspirar la Carta de les Nacions Unides i que van servir per a estructurar l'ordre mundial estan actualment en crisi.

El Dr. Blanc va plantejar la crisi del multilateralisme, citant exemples concrets de la seva falta d'efectivitat. Un d'ells és el cas de Gaza, on les Nacions Unides no ha aconseguit garantir l'ajuda humanitària ni protegir les seves pròpies agències, resultant en més de 186,000 morts i greus destruccions, la qual cosa ha portat a violacions de drets humans i crims de guerra. Encara que Israel al·lega la legítima defensa, això no eximeix al país de respectar els límits del dret internacional. També va esmentar el cas d'Ucraïna, on la situació es complica encara més amb un Consell de Seguretat bloquejat per Rússia. Altres exemples van ser esmentats com el cas de Sudan, que travessa una devastadora guerra civil des que Al Bashir va deixar el poder, deixant a 8 milions de persones en emergència, el cas de la violació de drets de les dones de l'Afganistan podent resultar en crims de lesa humanitat i la crisi veneçolana. En aquest context, el panorama del multilateralisme és completament desolador.

En conclusió, la Cimera del Futur reforça la necessitat de revitalitzar el paper de l'Assemblea General i reafirmar la importància de les organitzacions internacionals en aquest procés. Aquestes organitzacions, incloses les regionals, poden fomentar una major col·laboració amb l'ONU. En aquesta Taula 2, es va emfatitzar la urgència de l'activa col·laboració dels Estats membres per aconseguir la pau i es va discutir la possible reestructuració de les Nacions Unides, amb la finalitat d'adoptar un enfocament més resolutiu enfront de les problemàtiques globals actuals. Aquest esforç conjunt és essencial per fer front als desafiaments que amenacen l'estabilitat i la seguretat internacional.

Taula 3: “Més enllà dels governs: la ciutadania com a motor de canvi en la crisi del multilateralisme”

La tercera taula de la jornada va tractar sobre "Més enllà dels governs: la ciutadania com a motor de canvi en la crisi del multilateralisme". Va ser moderada per la **Dra. Elvira Méndez**, directora de l'Associació Salut i Família i vocal de l'ANUE. Aquesta taula va comptar amb la participació d'**Ernest Montserrat**, funcionari del Departament de Política i Lingüística i president del Consell Nacional de

la Joventut de Catalunya; de **Cristina Mas**, periodista i redactora de la secció internacional del diari Ara, especialista en l'àmbit mediterrani; i de **Raúl Ruiz Callado**, doctor en Sociologia: Societat i Cultura Contemporànies per la Universitat d'Alacant, que actualment exerceix com a professor titular al Departament de Sociologia I de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat d'Alacant i és investigador associat del Centre de recherche en immigration, ethnicité et citoyenneté de la Université du Québec à Montréal.

Durant l'última taula de la jornada de reflexió, els participants van compartir els seus punts de vista guiats per sis preguntes, la primera d'elles al·lusiva al rol actual de la ciutadania en la política. Pel que fa a aquesta primera qüestió, hi va haver una gran unanimitat en la importància de la ciutadania com a motor de canvi polític; no obstant això, es van exposar tres enfocaments diferents i complementaris al mateix temps. En una primera instància, Ernest Montserrat va destacar la importància que té l'associació per fomentar una participació més activa de la ciutadania. Alhora, Montserrat va subratllar que "el primer pas per fer que la ciutadania tingui un rol més actiu és fer visible la importància de la participació". En aquest sentit, la primera intervenció va recalcar tant la importància que tenen les institucions existents a l'hora d'incitar a l'acció ciutadana, com l'associació com a mecanisme per aconseguir-ho.

D'altra banda, durant la seva intervenció, Cristina Mas va posar l'accent en la responsabilitat compartida, ja que des de la seva experiència ha notat que els problemes -que sovint es consideren locals- són comuns i, per tant, les respostes civils tendeixen a dialogar i aprendre mútuament. De la mateixa manera, Mas va posar èmfasi en la rellevància de les xarxes socials i el seu rol en la visibilització i comunicació de diverses situacions d'injustícia social, alhora que serveixen com a mecanisme perquè la ciutadania tingui una idea de "sentir-se part de coses més grans". Entre els diferents casos que va utilitzar per exemplificar, destaca el diàleg existent entre el moviment #metoo i les protestes a l'Iran durant el 2022 després de l'assassinat de Mahsa Amini.

Finalment, el Dr. Raúl Ruiz Callado va subratllar que la ciutadania té un rol cada cop més proactiu a causa de l'interès, cada vegada més creixent, en la democràcia participativa. Igual que Mas, el Dr. Ruiz Callado va destacar com les xarxes socials han revolucionat la manera en què els ciutadans interactuen amb la política. Per acabar, el Dr. Ruiz Callado va emfatitzar l'acció ciutadana com a eina per frenar la crisi del multilateralisme. En aquestes línies, va fer notar una cultura política favorable i com aquesta "pot reforçar la creació d'organitzacions multilaterals rellevants".

Relacionat amb l'últim punt que va comentar Raúl Ruiz Callado, la segona qüestió que es va tractar durant la taula va ser precisament la importància de la cultura política de la ciutadania per intentar solucionar la crisi que travessa el multilateralisme. A més del que ja s'ha exposat, Ruiz Callado també va subratllar la importància de l'educació en la construcció de ciutadans amb pensament crític i comprensió global per fer front als problemes globals. Va destacar els valors i actituds dels ciutadans com a una eina clau per minimitzar l'efecte de la crisi del multilateralisme.

Per la seva part, Ernest Montserrat va comentar que el rol de l'opinió pública està infravalorat i que és més important del que es creu, destacant com a exemple la pressió espanyola en el reconeixement de Palestina. També va emfatitzar com el que es coneix com a sobirania ha patit una sèrie de canvis i que

actualment ja no és una cosa exclusiva dels Estats, sinó també d'entitats, organitzacions, ciutadans, entre d'altres. Finalment, en contrast amb el que ja s'ha exposat, Cristina Mas va destacar que no és només una crisi; al contrari, va identificar diverses crisis que se sobreposen i que generen un context d'instabilitat. Mas va donar a entendre que, atès el cost humà i de destrucció que aquestes crisis han arribat a tenir, s'han generat nous tipus de possibilitats i acció per part de la ciutadania.

Un cop analitzat el rol de la ciutadania política, les següents dues preguntes tenien com a objectiu estudiar la rellevància de la ciutadania en la crisi que afronta el multilateralisme i si realment l'acció ciutadana es pot considerar un agent de canvi del multilateralisme. Els ponents, que van acordar que efectivament la ciutadania és un motor de canvi, van indagar sobre quines són les accions que poden dur a terme per intentar transformar les relacions a escala global, així com el potencial que tenen davant situacions d'injustícia. En general, els tres oradors van fer especial menció de la mobilització en temes puntuals i, sobretot, davant situacions d'injustícia social.

Seguint amb la narrativa, Ernest Montserrat va tornar a emfatitzar la importància d'associar-se, ja que per ell, comentar les situacions amb amics o ser part d'un Cau fins a afiliar-se a un sindicat és polític i, per tant, provoca canvis en la societat. En aquest sentit, va expressar que “fer coses individualment costa més i té menys impacte que dins d'una associació”. Cristina Mas va fer novament èmfasi en els problemes comuns i com, en un món interdependent, la responsabilitat i, per tant, la resposta de la ciutadania també ha de ser comuna. Finalment, Raúl Ruiz Callado també va analitzar un llistat d'accions concretes que considera clau perquè els ciutadans impulsin un canvi, com l'activisme digital, el consum responsable, el comerç just, la participació en Organitzacions no Governamentals, la participació en projectes de desenvolupament comunitari internacional i el lobby. A més, Ruiz Callado va reprendre la importància de l'educació i, sobretot, de contribuir a fer que el comunitari comenci a tenir més pes que l'individualisme.

La cinquena qüestió que es va plantejar durant la taula es va centrar en la possibilitat d'una influència ciutadana en governs de països no democràtics o si queda totalment exclosa. Els ponents van concloure que, malgrat que hi hagi més limitacions a causa de la repressió que se sol patir en aquests contextos polítics, la ciutadania pot ser un motor de canvi. Per als tres relators, l'organització i mobilització dels ciutadans per exigir reformes és clau. En aquest sentit, van destacar moviments històrics que han estat clau en contextos d'autoritarisme, com la Revolució de Tunísia, el Moviment de solidaritat a Polònia dels anys 80 o les protestes de Myanmar del 2021. A més, els ponents van recalcar la importància de la diàspora en aquestes situacions i com, a través d'aquesta, es poden amplificar les demandes des de l'exterior. Seguint en les línies del context internacional, també es va destacar la importància de la pressió diplomàtica i les sancions internacionals per crear entorns més favorables per la mobilització ciutadana i el canvi polític en general.

L'últim punt que es va abordar van ser les conseqüències que pot tenir l'augment de l'extrema dreta entre els joves i la seva implicació en promoure el multilateralisme i les institucions internacionals. Cristina Mas va destacar que una de les idees que l'extrema dreta vol imposar és el pensament de "nosaltres contra ells" i que, per a això, és clau combatre des del carrer aquesta ideologia que genera divisió més que col·laboració. Complementant el comentari de Mas, Ernest Montserrat va exposar que l'extrema dreta condueix a l'individualisme, l'aïllament i el nacionalisme. Montserrat també va

destacar que “la força col·lectiva és el motor de canvi principal de tot i no només dels Estats”, per això va tornar a posar èmfasi en la importància de l'associació tant individualment com entre països per afrontar les conseqüències de l'extrema dreta.

Adicionalment, Raúl Ruiz Callado va plantejar com l'auge de l'extrema dreta pot generar una major polarització política i social, la qual pot augmentar les tensions entre països, erosionar la col·laboració internacional i complicar la solució dels reptes globals. No obstant això, Callado va abordar la situació amb una mirada més optimista, destacant que aquest auge també pot generar una resposta contrària en diversos sectors de la ciutadania, com van ser històricament els moviments de resistència antifeixistes. Per a ell, “queda molt per fer, però no podem caure en aquest desànim i apatia que ens porta a la inacció”.

Per tancar la ronda d'intervencions, la Dra. Elvira Méndez, qui va descriure la taula com una “tempesta d'idees”, va concloure la sessió amb una petita anàlisi i una síntesi dels diversos temes que es van tocar. Durant aquesta síntesi, va destacar la importància de la participació i la cohesió social, però sobretot va fer una crida a ser realistes amb les peticions que es fan. Ja que és cert que hi ha molt de treball per fer, però cal saber focalitzar l'atenció en el que s'exigeix. En relació amb el tema de l'extrema dreta, la Dra. Méndez va explicar que és important conèixer l'“adversari” per evitar seguir reproduint els models i narratives feixistes. Finalment, va destacar la necessitat d'espais com la jornada en què es pugui “pensar en públic” i donar protagonisme a qüestions importants del present.

Finalment, **Xavier Guerrero**, director de l'ANUE, va donar per finalitzada la jornada després d'una petita reflexió sobre els temes debatuts. Va destacar la importància d'espais com la Cimera del Futur per promoure els valors de les Nacions Unides i va convidar a la reflexió sobre la veritable labor de la institució amb la cèlebre frase de l'ex-Secretari General de l'ONU, Dag Hammarskjöld: “Les Nacions Unides no es van crear per portar-nos al cel, sinó per salvar-nos de l'infern”.

Amb el suport de:

En col·laboració amb:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Jornada

“El Nostre Futur: Un Pacte per a l’Acció”

Palau Macaya, 17 de setembre

Programa

10h Inauguració

- Sr. Antoni Montseny, Director de Relacions Internacionals, Diputació de Barcelona
- Sr. Javier Rodríguez, Comissionat de Polítiques d’infància, adolescència i joventut, Ajuntament de Barcelona
- Sra. Eulàlia Pascual, presidenta de l’ANUE

10,15h Conferència Inaugural

- Sra. Cristina Gallach, ex-secretaria general adjunta pel Departament de Comunicacions i Informació Pública de Nacions Unides

11h Pausa cafè

11,15h Taula 1: «Reimaginant la governança global en un futur interconnectat»

Modera: Sr. Javier Sánchez, doctor en Ciències Polítiques i vicepresident de l’ANUE

- Dr. Xavier Pons Ràfols, catedràtic de dret internacional públic, Universitat de Barcelona
- Dr. Francesc Claret, ex funcionari de Nacions Unides
- Sra. María Solanas, directora de programes del Real Instituto Elcano

12,30h Taula 2. «El Camí cap a un Món més Pacífic: el Futur de la Pau i la Seguretat Internacionals»

Modera: Sr. Santos Félix, activista LGTBI i vocal d'ANUE

- Dra. Sonia Güell, professora de dret internacional públic, Universitat Autònoma de Barcelona i professora del Màster de Diplomàcia Corporativa i Dret Internacional del CEI
- Sra. Sabina Puig, investigadora de l'àrea de violències fora de contextos bèl·lics de l'ICIP
- Dr. Antoni Blanc, catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat de Lleida i president de la delegació de l'ANUE a Lleida

13,45h Pausa dinar

15,00h Taula 3. «Més enllà dels governs: la ciutadania com a motor de canvi en la crisi del multilateralisme»

Modera: Dra. Elvira Méndez, directora de l'Associació Salut i Família i vocal de l'ANUE

- Sr. Ernest Montserrat, president del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
- Sra. Cristina Mas, periodista internacional del diari ARA
- Dr. Raúl Ruiz Callado, professor titular del departament de Sociologia de la Universitat d'Alacant i expert en moviments socials

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament de
Barcelona**

Con la colaboración de:

Fundació "la Caixa"